

УДК 378:74

ПОЛУДЕНЬ Лілія Іванівна,
кандидат педагогічних наук, старший
викладач кафедри образотворчого та
декоративно-прикладного мистецтва,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
e-mail: poluden23@ukr.net
ФІЗЕР Іван Васильович,
заслужений художник України, доцент,
доцент кафедри образотворчого та
декоративно-прикладного мистецтва,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

РИСУНОК ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

У статті порушується проблема необхідності вдосконалення фахової підготовки майбутніх вчителів образотворчого мистецтва в процесі навчання рисунку. Розглянуто та проаналізовано процес формування професійних та особистісних якостей студентів в ході практичного вивчення видів, технічних прийомів, засобів художнього вираження рисунка. Визначено умови успішного формування графічних навичок і вмінь, що є вагомою складовою професійного зростання майбутніх художників-педагогів.

Ключові слова: *рисунок, фахова підготовка, графічні навички, особистісні якості, професійна майстерність, вчитель образотворчого мистецтва.*

Постановка проблеми. В умовах модернізації освітньої діяльності в контексті глобалізаційних процесів особливого значення набуває культурологічна функція освіти, що передбачає оновлення змісту освіти на засадах його гуманізації, гуманітаризації та збереження надбань національної і світової культури.

У «Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті» виділено пріоритетне завдання – формування цілісної картини світу й сучасного світогляду особистості, її здібностей засобами образотворчого мистецтва. У вирішенні цих завдань провідна роль належить підготовці вчителів образотворчого мистецтва, діяльність яких направлена на рішення художньо-естетичного виховання підростаючого покоління. Значне місце в системі художньо-педагогічної освіти займає дисципліна «Рисунок» [1, с. 20].

Рисунок, як навчальна дисципліна, має необмежені можливості для розвитку професійної майстерності не тільки художника, але й вчителя образотворчого мистецтва. Водночас, рисунок є самостійним видом пластичного мистецтва і видом графічної діяльності, важливим засобом художнього навчання та виховання особистості.

Аналіз останніх досліджень з проблеми показує, що методиці викладання образотворчої діяльності присвячено роботи Г. Біди, В. Бутенко, Д. Кардовського, І. Зязюна, А. Комарової, О. Кузьміного, М. Лещенко, Л. Малинської, Л. Масол, Я. Пономарьова, М. Ростовцева, О. Рудницької, А. Унковського, Г. Шегалева та інші, в яких розкривається науково-методичне забезпечення підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах. Проблемі розвитку художньої освіти присвячено дисертаційні дослідження Є. Антоновича, Г. Гребенюка, В. Даниленка, М. Пічура, В. Прусака, В. Томашевського, О. Фурси та інші. Рисунку, як виду мистецтва, в мистецтвознавчій та навчально-методичній літературі завжди

приділялась належна увага, що відображено в працях видатних художників і дослідників О. Авсіяна, Р. Арнхейма, О. Барща, Б. Вишпера, Н. Волкова, О. Дейнеки, Е. Делакруа та інші).

Метою статті є визначення важливості основ рисунка в професійній фаховій підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Проблема вдосконалення професійної підготовки сучасного вчителя образотворчого мистецтва визначається, з одного боку, логікою розвитку педагогічної науки, з іншого – потребами розвитку особистості в межах художньо-педагогічної діяльності [2]. Розглядаючи професійну підготовку майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до керівництва художньо-творчою діяльністю учнів як процес формування його фахової компетентності на основі інтеграції психолого-педагогічного та художньо-творчого напрямків, Л. Малинська наголошує, що обидва ці напрями підготовки формують фахову компетентність майбутнього педагога-художника, яка дозволяє керувати цілісним процесом художньо-творчого розвитку школярів, а не обмежуватися навчанням основ образотворчої грамоти.

Загальна мета завдання за змістом програми дисципліни «Рисунок» – підготовка фахівця з високим рівнем художньо-графічної та методичної готовності до професійної діяльності, орієнтованого на подальше творче опанування знань, удосконалення практичної майстерності, розпредмечування свого досвіду в процесі художньо-естетичного виховання школярів.

Основне завдання навчального курсу рисунку перш за все націлено на практичне оволодіння графічною мовою, способами відображення реальних об'єктів навколишнього середовища.

Сучасна професійна художньо-педагогічна підготовка випускників художньо-графічних спеціальностей, в тому разі й образотворча підготовка на заняттях рисунком, здійснюється шляхом удосконалення процесу навчання через фундаменталізацію, гуманізацію та гуманітаризацію змісту освіти.

Фундаменталізація змісту програми забезпечується розширенням і поглибленням загальнонаукової основи завдань процесу художньо-графічної підготовки майбутнього фахівця. Основні положення фундаменталізації навчального процесу на заняттях рисунком реалізуються шляхом ознайомлення студентів з сучасною природознавчою картиною світу, сучасними методами викладання суттєвості системного підходу до проблем академічного навчального рисунка.

Гуманітаризація у вузькому розумінні забезпечується розширенням та поглибленням змісту програмних завдань, спрямованих на сучасну художньо-педагогічну освіту майбутніх фахівців і введенням їх в систему, світ національної та загальнолюдської культури. Доцільно знайомити студентів з проблемами методології художньої творчості, логіки, філософії, психології та педагогіки мистецтва рисунка, як навчальної пізнавальної дисципліни, стосовно до програмного матеріалу. Необхідно розглядати питання історіографічних, естетичних та соціально-культурних передумов розвитку мистецтва рисунка, його місця і ролі в сучасній системі освіти і культури.

Підготовка майбутніх фахівців до художньо-творчої діяльності здійснюється перш за все через пізнання закономірностей функціонування культурних цінностей, створених в процесі історичного розвитку художньої діяльності людини-митця, через пізнання досвіду її способів образотворчої діяльності та оволодіння значним масивом результатів її діяльності, націлених на розвиток творчої особистості в діяльності шляхом формування нового світогляду на демократичних національно-культурних підставах й водночас, розвитку духовності та світосприйняття за законами краси «через пізнання людського – до пізнання світу» [3, с. 73].

Стосовно до проблем сучасної художньо-педагогічної освіти, гуманізацію процесу навчання-пізнання на заняттях рисунком необхідно розглядати, як метод фахової орієнтації особистості в системі художніх професійно значущих знань, націлених на практичну реалізацію і розпредмечування не тільки в навчальній діяльності, але і в майбутній педагогічній практиці.

Зміст програми курсу навчального рисунку зумовлює процес формування у студентів високого професійного рівня оволодіння теорією мистецтва рисунка та практикою створення графічного зображення образу художніми засобами.

Графічна образотворча грамота є основою художньої підготовки в будь-яких видах пластичного мистецтва. Навчання цій грамоті – першочергова проблема підготовки вчителя образотворчого мистецтва.

Для реалізації структури змісту програми необхідно використовувати дидактичні принципи, за допомогою котрих здійснюється процес навчання студентів мистецтву рисунка від його початкових основ до творчого усвідомлення художньо-графічної мови.

Базисними принципами навчання в системі художньо-педагогічної освіти, що визначають зміст технології процесу графічної підготовки фахівців є принципи, що мають витоки зі закономірностей системно-структурного професійно-діяльнісного підходу до навчально-виховного процесу, як об'єкту педагогічного управління. Вони зумовлюють систему вихідних основних дидактичних вимог до процесу навчання за змістом програми.

Такими базисними принципами, що фундаментують основу художньо-педагогічної підготовки і визначають направленість, змістовність, методи і організаційні форми процесу «навчання-пізнання» та враховують індивідуальні особливості при колективному навчанні, є: науковість, системність, послідовність та комплексність, зв'язок теорії з практикою, наочність, доступність, усвідомленість, цілеспрямованість та активність, тривалість і міцність знань, умінь та практичних навичок, цілісність, єдність національного і загальнолюдського, оптимальність [4, с. 134].

Специфічними для процесу графічної підготовки в системі художньо-педагогічної освіти є принципи: безперервності графічного навчання, навчально-аналітичного і художньо-образного освоєння дійсності й зображення, розвитку художньо-пізнавальної та творчої діяльності.

Програма передбачає реалізацію принципу історизму, епохи синтезу в розвитку культури і демократизації художньо-педагогічної освіти, що є системною діалектичною закономірністю, обов'язковою умовою наукової, художньої творчої діяльності особистості. Реалізація цього принципу допомагає формуванню професійно-значущих знань про історію розвитку мистецтва рисунку, його методів графічного зображення тощо.

Найважливішим дидактичним принципом процесу педагогічного управління графічною діяльністю студентів в умовах аудиторної роботи має бути принцип наочності. Принцип наочності забезпечує зміст методичної технології навчання та професійного формування особистості. Він зумовлює зміст, методи, прийоми, форми та засоби методики наочного навчання, методичного пояснення програмного матеріалу. Методика наочного навчання розглядає комплекс дидактичних впливів на пізнавальний процес в навчальній графічній діяльності.

Принцип наочності є значним фактором досягнення мети і завдань, визначених програмою, а також засобом і якістю навчання.

Наочність необхідно застосовувати систематично в процесі планомірного навчання, вона повинна бути інструментом методичного управління графічною діяльністю студентів.

Наочне доведення до свідомості студентів предмету пізнання повинно носити предметно-адекватний характер змісту програмного матеріалу.

Вид і спосіб, об'єм та час наочного пояснення визначаються відповідно до умов, мети та завдання, конкретного стану навчання студентів та їх професійно-освітнього вибору майбутньої діяльності за кваліфікацією.

При включенні в процес навчання принципу наочності педагог повинен:

1. Надавати студентам можливість активно сприймати предмети та явища через безпосередній показ їх в творах майстрів рисунка та графічних зображеннях на навчальних плакатах, через показ робіт студентів із методичного фонду кафедри.

2. Стимулювати цілеспрямовану і свідому пізнавальну, художньо-графічну діяльність в будь-яких формах навчання.

3. Забезпечувати продуманою системою методики наочного навчання, дидактичними методами, прийомами, орієнтованими на рішення педагогічних завдань, процес оволодіння основами рисунка, графічного зображення.

4. Створювати передумови для установа зв'язку теорії з практикою.

5. Створювати і використовувати переконливий ілюстративний матеріал, що змістовно характеризує методи і методику виконання завдання програми.

Структура завдань програми повинна передбачати професійно-діяльнісний підхід до процесу навчання рисунку і забезпечувати формування психологічних властивостей, зумовлювати всі форми психофізіологічного розвитку, психічного стану особистості. Методична технологія навчання перш за все повинна забезпечувати процес художньо-пізнавальної діяльності, безпосередньо пов'язаною з почуттям, сприйняттям, мисленням, пам'яттю, уявленням та розумовою і практичною роботою студентів [5, с. 204].

Важливим аспектом дидактичного забезпечення, фундаментальним положенням змісту навчання-пізнання і виховання є процес оволодіння розумово-практичними способами дій (бачити, почувати, мислити, передавати засобами рисунка). Тому необхідно цілеспрямовано розвивати у кожного студента – зорові враження, художні спостереження; творчий характер сприйняття природи; активність бачення моделі; художньо-образне бачення; творче мислення; візуальне мислення; об'ємно-просторове уявлення; почуття пластики форми; цілісне, композиційне та графічне бачення; емоційно-естетичне почуття; цілісне сприйняття образу; почуття ритму, руху, пластики, гармонії; композиційне мислення; художні знання, уміння та навички; потребу в творчій діяльності; почуття художнього матеріалу; професійну культуру та методичну майстерність тощо.

Водночас розвивати: художньо-графічну пам'ять; уявлення, спостереження; бачення в матеріалі; зорове сприйняття форми та її властивостей; здібності мислити образно; почуття відбору; особисті здібності та художньо-графічні нахили; аналітично-синтетичне мислення, знання та навички і потреби, що зумовлюють рівень підготовки випускника кафедри образотворчого мистецтва до самостійної, професійної і творчої діяльності.

Процес педагогічного управління навчальною діяльністю студентів на заняттях рисунком за змістом завдань програми повинен забезпечувати:

1. Глибоке засвоєння залежності виразного зображення від типів зображальної поверхні й образотворчих формоутворюючих способів відтворення образу моделі чи об'єкту сприйняття.

2. Засвоєння психологічних закономірностей сприйняття та формування уміння використовувати їх в створенні графічної структури зображення, образ та виразність якого впливає на глядача.

3. Глибоке засвоєння законів, принципів і засобів рисунка, оволодіння якими допомагає вирішувати завдання відповідно прийнятими академічною школою вимогами до навчального рисунка.

4. Навчання на основі міцного штудійного ремеслового оволодіння графічною образотворчою грамотою, що дозволяє вільно втілювати творчі задуми на достатньо високому професійному рівні.

5. Формування уміння здійснювати вибір художньо-образної структури графічного зображення в його функціональному зв'язку з художніми матеріалами рисунка, що розвиває «візуальне мислення» та «мислення в матеріалі».

Тому важливим компонентом педагогічної технології навчання рисунку повинен бути професійно-діяльнісний підхід до процесу підготовки дисциплін образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

Найважливішими навчально-пізнавальними завданнями занять академічним рисунком постають дві взаємозумовлені сторони художньо-графічної підготовки студентів:

1. Навчання техніко-аналітичній грамоті, що зумовлює цінність функцій рисунка, його художньо-графічної структури змісту зображення в будь-якій техніці чи в матеріалі.

2. Навчання художньо-образній грамоті, що зумовлює рівень виразного стану рисунка з його образною функцією.

Методичне забезпечення завдань кожної навчальної постановки повинно бути спрямоване на рішення складності художньо-образних та техніко-аналітичних елементів і створювати передумови для максимальної активності студентів в оволодінні образотворчою графічною грамотою [6, с. 4].

Для рішення дидактичних завдань процесу освоєння техніко-аналітичної грамоти необхідно виділити наступні вузлові сторони навчальної діяльності студентів й методично забезпечити їх способи дій через процес формування:

– знань просторових особливостей натури й практичного уміння використовувати закономірності теорії перспективи теорії тіней тощо;

– знань зображально-графічних можливостей рисунка й уміння використовувати основні засоби зображення – лінію, штрих, тон;

– знань способів перевірки правильності зображення форми, її конструктивної будови й практичного уміння використовувати основи пластичної анатомії, класичні канони, закономірності формоутворення, різні методи перевірки правильності зображення об'ємної форми натури на двохмірній площині паперу;

– знань про графічні матеріали та способи роботи ними й практичні уміння використовувати художні засоби, прийоми та способи зображення різними рисунковими матеріалами тощо.

Процес навчання художньо-образній грамоті також потребує від педагога рішення дидактичних завдань, за допомогою яких формується професійна майстерність. Перш за все вони повинні бути націлені на формування у студентів:

1. Естетичного сприйняття й оціночного судження про модель зображення й на цій основі уміння відтворювати її образ художніми засобами рисунка.

2. Чіткого, виразного уявлення про об'єкт зображення та закінченого відтворення структури його змісту в формі, цілісного для сприйняття рисунка.

3. Понять про виразальні образні співставлення та уміння визначати пластичність форми зображення, витонченість рисунка через розвиток витонченого естетичного смаку.

4. Здібності до синтезу й аналізу уявлень, що зумовлюють процес художньо-творчої діяльності [7, с. 123].

Формування художньо-пізнавальних розумово-практичних способів дій студентів в процесі графічної діяльності необхідно здійснювати системно при комплексному рішенні навчальних завдань, де мета і засоби служать розвитку творчої особистості.

Педагог повинен включати в зміст методичної технології дидактичні завдання, нові методи та прийоми навчання рисунку, як умови та фактори розвитку активної художньо-пізнавальної і творчої діяльності та озброєння майбутніх вчителів знанням об'єкту своєї праці.

В процесі навчання доцільно використовувати ефективну технологію педагогічного рішення завдань професійної методичної підготовки фахівців. Значним компонентом методичного забезпечення процесу формування художньо-графічних знань, навичок та вмінь, виступає сам рисунок на різних етапах навчання в університеті.

На першому етапі навчання початковий стан рисунка повинен демонструвати: знання студентів процесу зображення, знання графічних засобів виразності, закономірностей образотворчої мови рисунка (композиційна організація аркуша, конструктивна побудова, перспективне та тонове моделювання форми тощо), – уміння передавати пропорції, виявляти схожість зображення з натурою, як результат вірного рішення образотворчих завдань за умов програмного матеріалу [8, с. 112].

На другому етапі навчання рисунок повинен віддзеркалювати рівень знань студентів про закономірності процесу зображення, знань техніко-аналітичної грамоти. Він дає змогу визначити рівень оволодіння способами образотворчих дій, необхідних для рішення програмних завдань. Рисунок повинен свідчити про вміння використовувати знання про внутрішню конструкцію, зовнішню пластику форм та знання засобів вираження і закономірностей зображення на різних етапах його створення.

Рисунок третього, заключного стану повинен свідчити про рівень практичного уміння студентів рішати образотворчі завдання, уміння використовувати засоби і застосувати закономірності графічної мови, для відтворення виразної форми-образу технічними прийомами, способами зображення будь-якими художніми матеріалами.

В процесі художньо-графічної підготовки студенти повинні навчитися виконувати й використовувати на практиці всі діючі види рисунка, що забезпечують образотворчі способи дій в живописі, графіці, в методиці наочного навчання, художньому конструюванні, в декоративно-прикладній діяльності тощо.

Висновки. Отже, методично вірно та раціонально організована практична робота студентів, пошук ефективних методів мотивації навчальної та творчої діяльності, своєчасний контроль і самоконтроль сприятимуть підвищенню якості підготовки та творчому зростанню студентів. Вивчення дисципліни «Рисунок» виступає не лише важливою складовою спеціальної художньої підготовки майбутніх фахівців, що спрямована на закріплення методичних знань та вдосконалення практичних художніх умінь і навичок, необхідних для майбутньої професійної мистецької діяльності, а й засобом творчого розвитку та самореалізації майбутнього вчителя образотворчого мистецтва, формування в нього професійної майстерності.

Список використаної літератури.

1. Національна доктрина розвитку освіти. Затверджена Президентом України 17 квітня 2002 р. // Педагогіка і психологія професійної освіти. – №2, 2002. – С. 9-12.

2. Малинская Л. Л. Педагогические условия подготовки будущих учителей изобразительного искусства к руководству художественно-творческой деятельностью школьников: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.08. Башкирский государственный педагогический университет им. М. Акмуллы. – Уфа, 2010. – 20 с.
3. Сухенко В. О. Рисунок. Навчальний посібник. К.: BONAMENTE, 2004. – 184 с.
4. Полудень Л. І. Формування професійної майстерності дизайнера інтер'єру в системі вищої мистецької освіти: Монографія. Черкаси: Видавець Вовчок О. Ю., 2017. 212 с. ISBN 978-966-8645-92-1
5. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька: [навч. посіб.]. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2005. – 360 с.
6. Масол Л. М. Виховний потенціал мистецтва – джерело освітніх інновацій. Мистецтво та освіта. 2001. №1. – С. 2-5.
7. Полудень Л. І. Формування професійної майстерності дизайнера інтер'єру в умовах університетської освіти. Дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Черкаський національний університет імені Б. Хмельницького. Черкаси, 2013. – 200 с.
8. Серпионова (Варшавская) З. Н. Путевой БЛОКнот. Советы молодому художнику. Одесса: ВМВ, 2009. – 164 с.

References.

1. National Doctrine of Education Development. Approved by the President of Ukraine on April 17, 2002. Pedagogy and Psychology of Professional Education. 2002. – №2. – pp. 9-12. (in. Ukr.)
2. Malinskaya L. L. Pedagogical conditions for the training of future teachers of fine arts to the leadership of artistic and creative activity of schoolchildren: author's abstract. Dis ... Cand. ped Sciences: 13.00.08. Bashkir State Pedagogical University named after. M. Aknulla. Ufa, 2010. – 20 p. (in. Rus.)
3. Suhenko V. O. Figure. Tutorial. K.: BONAMENTE, 2004. – 184 p., 125 pp. (in. Ukr.)
4. Poluden L. I. Formation of professional skill of interior designer in the system of higher art education: Monograph. Cherkassy: Publisher Vovchok O. Yu., 2017. 212 p. ISBN 978-966-8645-92-1 (in. Ukr.)
5. Rudnitska O. P. Pedagogics: general and artistic: [curriculum vitae]. manual.]. Ternopil: Educational book. Bogdan, 2005. – 360 p. (in. Ukr.)
6. Masol L. M. Educational potential of art – a source of educational innovations. Arts and education. 2001. №1. – pp. 2-5. (in. Ukr.)
7. Poluden L. I. Formation of professional skill of the interior designer in the conditions of university education. Dis ... Cand. ped Sciences: 13.00.04. Cherkasy National University named after B. Khmelnytsky. Cherkasy, 2013. – 200 p. (in. Ukr.)
8. Serpionova (Warszawska) Z. N. Traveling Bloknot. Tips for a young artist. Odessa: VMV, 2009. – 164 p. (in. Rus.)

POLUDEN Liliya,

Ph.D., Senior Lecturer of fine and decorative arts, Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkassy.

FIZER Ivan,

Honored painter of Ukraine, Assistant professor of fine and decorative arts, Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkassy.

FIGURE AS A PROFESSIONAL PREPARATION FOR THE FUTURE TEACHER ARTIST.

Abstract. Introduction. *The article raises the problem of the need to improve the professional training of future teachers of fine arts in the process of drawing a drawing. The general purpose of the task in the content of the discipline program «Drawing» is the preparation of a specialist with a high level of artistic and graphic and methodical readiness for professional activity, focused on further creative mastering of knowledge, improvement of practical skills, designing his experience in the process of artistic and aesthetic education of schoolchildren.*

Purpose – *determination of the importance of the foundations of the drawing in the professional training of the future teacher of fine arts.*

Methods. *In the course of work, the following research methods were used: theoretical – analysis of philosophical, art criticism, aesthetic and technical and psychological and pedagogical literature, which made it possible to analyze the process of formation of professional and personal qualities of students during the practical study of types, technical techniques, means of artistic expression of the drawing, the conditions of successful formation of graphic skills and skills are determined, which is a significant component of professional growth of future artists-teachers; empirical – observation of the educational process, studying documentation and artistic and*

pedagogical experience for finding out the creative and developmental importance of drawing lessons in the conditions of university education.

Results. *The process of formation of professional and personal qualities of students in the course of practical study of kinds, technical techniques, means of artistic expression of a drawing is considered and analyzed. Indicators that characterize the level of professional spiritual culture of the future specialist should be: persistent moral convictions; democracy in communication; openness, benevolence; ability to use interaction, pedagogical influence; responsiveness, attention and trust in children; the ability to persuade students and target them on moral health, honesty, principledness, truthfulness, ethical modesty and aesthetic need; volitional qualities; the unity of words and deeds; selflessness, optimism, consciousness, decency, self-criticism, need to live with the interests of children; intelligence; a sense of human dignity; broad spiritual needs; cultural horizons, artistic, professional erudition, craftsmanship; the need for constant development of artistic and aesthetic flavors; the need for constant self-education, etc.*

The basic principles of training in the system of artistic and pedagogical education that determine the content of the technology of the process of graphic training of specialists are the principles that are leaked from the regularities of the system-structured professional-activity approach to the educational process as an object of pedagogical management. They determine the system of initial basic didactic requirements for the process of studying the content of the program.

Originality. *Conditions of successful formation of graphic skills and skills are determined, which is a significant component of the professional growth of future artists-teachers. Principles specific to the process of graphic preparation in the system of art-pedagogical education are: continuity of graphic learning, educational-analytical and artistic development of reality and image, development of artistic and cognitive and creative activity.*

Conclusion. *Consequently, the course of educational drawing should consider the system of mutual influence aimed at forming stable characteristics, readiness of graduates to artistic and pedagogical activity, in accordance with modern requirements to the level of training specialist, his professional competence and methodical skills. In the process of studying the drawing, one needs to consider the system of questions shaping a public position, high professionalism, business creative qualities, competence, as well as a high degree of culture of the teacher of fine arts.*

Keywords: *drawing, vocational training, graphic skills, personal qualities, professional skills, teacher of fine arts.*

*Одержано редакцією 28.01.2018 р.
Прийнято до публікації 09.02.2018 р.*

УДК 613.97-057.875

СТРОІЛОВА Дар'я Володимирівна,
аспірантка кафедри валеології
Харківського Національного університету
імені В. Н. Каразіна
e-mail: ksenobiotik@gmail.com

ВИЗНАЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ АСИМЕТРІЇ МОЗКУ У СТУДЕНТІВ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЙОГО З ПСИХОЕМОЦІЙНИМ СТАНОМ

У статті розглядаються дані про структурно-функціональної організації півкуль, закономірності їх взаємодії в діяльності мозку, які визначають психофізіологічні характеристики індивіда, соціалізацію, навчання, розвиток та їх здібності. Проблема міжпівкульної асиметрії мозку одна з найактуальніших проблем сучасності. Вивчення асиметрії півкуль відіграє велику роль у вирішенні проблеми в освіті. Це пов'язано з тим, що в освітніх установах важливо враховувати індивідуальні особливості кожної дитини, в тому числі і домінуючу півкулю. Різні науки сучасного світу вивчають головний мозок і проникають в проблему міжпівкульної асиметрії мозку.